

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/136/2021
Identifikačné číslo spisu: 5919201531
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5919201531.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: K. R.C. N., bytom V. XXX, zastúpený JUDr. Petrom Svrčkom, advokátom so sídlom Ružomberok, Antona Bernoláka 1400/7, proti žalovaným: 1/ T. Y., bytom V. XX, zastúpený splnomocnenou zástupkyňou K. V., nar. XX. R. XXXX, bytom ul. XX. E. XX, F., 2/ Y. V., bytom V. XXX, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 10C/29/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. marca 2021, sp. zn. 9Co/141/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 18. marca 2021, sp. zn. 9Co/141/2020 a rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 25. júna 2020, č. k. 10C/29/2019-291, z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Ružomberok na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Ružomberok (ďalej v texte rozhodnutia aj „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. júna 2020, č. k. 10C/29/2019-291, žalobu zamietol (výrok I.) a žalovaným 1/, 2/ priznal voči žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.)

1.2. Žalobca sa žalobou domáhal, aby súd určil, že žalovaný 1/ je podielovým spoluvlastníkom s podielmi vo veľkosti 4101/2315776 a 1367/1736832 pozemkov CKN parc. č. XXXX trvalý trávny porast o výmere 2377 m² a XXXX trvalý trávny porast o výmere 5905 m² v k. ú. a obci V., zapísaných na LV č. XXXX, vedenom Okresným úradom Ružomberok, katastrálnym odborom. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 11.6.2018 Okresný úrad Ružomberok, katastrálny odbor rozhodnutím spis. zn. V XXX/XXXX povolil vklad vlastníckeho práva na základe darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena uzavretej medzi žalovaným 1/ ako darcom a žalovaným 2/ ako obdarovaným. Predmetom uvedenej zmluvy bol aj prevod spoluvlastníckych podielov darcu vo veľkosti 4101/2315776 a 1367/1736832 (v súčte 17771/6947328) k pozemkom v k. ú. a obci V. zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Okresným úradom Ružomberok, katastrálnym odborom, a to k pozemkom CKN parc. č. XXXX trvalý trávny porast o výmere 2377 m² a CKN parc. č. XXXX trvalý trávny porast o výmere 5905 m². Podľa listu vlastníctva č. XXXX k. ú. a obec V. tvoria uvedené nehnuteľnosti spolu s nehnuteľnosťami zapísanými na listoch vlastníctva č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX v k. ú. V., na listoch vlastníctva č. XXXX, XXXX,

XXXX a XXXX a k. ú. N. M. a na liste vlastníctva č. XXXX v k. ú. N. spoločnú nehnuteľnosť podľa zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 97/2013 Z. z.“). Na spoločnej nehnuteľnosti hospodária spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti prostredníctvom Komposesorátu pozemkového spoločenstva, Kalameny, sídlo: Kalameny 155, PSČ: 034 82, IČO: 17 061 083. Žalobca je podielovým spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti, na ktorej hospodári Komposesorát pozemkové spoločenstvo, Kalameny a bol ním aj v čase uzavretia darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena. Pri prevode spoluvlastníckych podielov vo veľkosti 4101/2315776 a 1367/1736832 na nehnuteľnostiach zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX k. ú. a obec V. neboli žalobcovi tieto podiely ponúknuté na predaj predtým, ako boli prevedené zo žalovaného 1/ na žalovaného 2/. Žalobca sa preto dvomi listami z 23.7.2019 adresovanými žalovaným dovolal relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena v časti prevodu spoluvlastníckych podielov vo veľkosti 4101/2315776 a 1367/1736832 na nehnuteľnostiach zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX k. ú. a obec V., na základe ktorej bol vklad vlastníckeho práva povolený rozhodnutím Okresného úradu Ružomberok, katastrálneho odboru spis. zn. V 926/2018 z 11.6.2018. Obaja žalovaní toto dovolanie sa relatívnej neplatnosti zmluvy prevzali 6.8.2019. Vzhľadom na nerešpektovanie predkupného práva žalobcu a dovolanie sa neplatnosti z jeho strany je darovacia zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena v časti prevodu uvedených spoluvlastníckych podielov neplatným právnym úkonom. Žalovaný 1/ sa tak ex tunc opätovne stal podielovým spoluvlastníkom s podielmi vo veľkosti 4101/2315776 a 1367/1736832 pozemkov CKN parc. č. XXXX trvalý trávny porast o výmere 2377 m² a XXXX trvalý trávny porast o výmere 5905 m² v k. ú. a obci V., určenia čoho sa domáhal v tomto konaní. Na požadovanom určení mal žalobca naliehavý právny záujem, keďže bolo porušené jeho predkupné právo. Vzhľadom na osobitný charakter hospodárenia so spoločnou nehnuteľnosťou mal záujem na tom, aby sa členmi pozemkového spoločenstva v dôsledku porušenia jeho predkupného práva nestali osoby, ktorých záujmy v rámci hospodárenia pozemkového spoločenstva môžu byť iné ako záujmy žalobcu. Bez určenia vlastníckeho práva žalovaného 1/ bude žalobca v tomto svojom právom chránenom záujme ukrátený. Žalobca zároveň argumentoval tým, že uvedenou zmluvou žalovaný 1/ previedol na žalovaného 2/ len spoluvlastnícke podiely k pozemkom zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX, ale ponechal si podiely k ostatným pozemkom, čo tvoria spoločnú nehnuteľnosť. Tým bol porušený zákaz obsiahnutý v § 9 ods. 9 zákona č. 97/2013 Z. z., čo spôsobuje neplatnosť darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena v časti prevodu uvedených spoluvlastníckych podielov k pozemkom CKN parc. č. XXXX a XXXX v k. ú. a obci V..

1.3. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu súd prvej inštancie dospel k záveru, že určením vlastníckeho práva v prospech žalovaného 1/ by sa na právnom postavení žalobcu nič nezmenilo, lebo by nedosiahol prevod spoluvlastníckeho podielu žalovaného 1/ na svoju osobu, len by došlo k tomu, že žalovaný 1) by sa opätovne stal vlastníkom podielov vo veľkosti 4101/2315776 a 1367/1736832 pozemkov CKN parc. č. XXXX trvalý trávny porast o výmere 2377 m² a XXXX trvalý trávny porast o výmere 5905 m² v k. ú. a obci V., zapísaných na LV č. XXXX. Žalovaný 1/ nemá žiadnu povinnosť vyplývajúcu mu z právnych predpisov, aby predal svoj podiel žalobcovi, pričom na liste vlastníctva č. XXXX pre obec a k. ú. V. je zapísaných celkovo 305 podielových spoluvlastníkov, a teda pokiaľ by žalovaný 1/ prejavil úmysel svoje podiely odpredať, môže zmluvu po splnení zákonných podmienok uzatvoriť s ktorýmkoľvek z podielových spoluvlastníkov. Okrem toho odvodzovať naliehavý právny záujem od skutočnosti, že žalobca nechce, aby sa členmi pozemkového spoločenstva v dôsledku porušenia jeho predkupného práva stali osoby, ktorých záujmy v rámci hospodárenia pozemkového spoločenstva môžu byť iné ako jeho, je neakceptovateľné s poukazom na skutočnosť, že ťažko možno predpokladať, že ostatní 304-ciati podieloví spoluvlastníci konajú výlučne so záujmami žalobcu. Ustálená súdna prax umožňuje podať žalobu pre porušenie predkupného práva (§ 140 Občianskeho zákonníka) aj v prípade darovacej zmluvy (viď rozhodnutie NS SR R 58/2005-1Cdo/102/2005) avšak zo strany žalobcu musí byť preukázané, že navrhovaným určením dosiahne odstránenie sporu a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca na požadovanom určení naliehavý právny záujem nepreukázal, a preto bolo potrebné jeho žalobu, bez vykonávania ďalšieho dokazovania vo veci samej, zamietnuť. S prihliadnutím na plný úspech žalovaných vo veci, súd im priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

2.1. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 18. marca 2021, sp. zn. 9Co/141/2020 podľa § 387 ods. 1

Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Zároveň rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.2. V odôvodnení uviedol, že právo disponovať so spoluvlastníckym podielom prislúcha každému spoluvlastníkovi, pričom zmluvná voľnosť v takomto prípade je obmedzená, lebo svoj spoluvlastnícky podiel môže bez ďalšieho previesť iba na blízke osoby. Ak povinný spoluvlastník nerešpektoval zákonné predkupné právo a svoj podiel previedol na inú, než blízku osobu bez toho, aby ho predtým ponúkol ostatným spoluvlastníkom, je právny úkon, na základe ktorého došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu, neplatný, ale len v prípade, že sa oprávnení spoluvlastníci dovolajú jeho neplatnosti (§ 40a OZ). Oprávnený sa môže relatívnej neplatnosti dovolať v občianskom súdnom konaní. Odvolací súd prisvedčil žalobcovi v tom, že zákon mu v prípade porušenia predkupného práva dáva tri možnosti (dovolať sa relatívnej neplatnosti, domáhať sa prevodu podielov od žalovaného za rovnakých podmienok a ponechanie si predkupného práva). Toto jeho právo je ale i v tomto prípade obmedzené právom ostatných spoluvlastníkov, čo znamená, že sa môže domáhať svojich práv len pomerne podľa výšky svojho spoluvlastníckeho podielu. Skutočnosť, že ostatní spoluvlastníci si neuplatnili svoje zákonné právo voči prevodu neznamena, že sa svojich práv vzdali (v konaní žalobca nepredložil žiadnu dohodu medzi spoluvlastníkmi, z ktorej by táto skutočnosť vyplynula), a preto aj odvolací súd dospel v súlade s názorom súdu prvej inštancie k presvedčeniu, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva v prospech žalovaného 1/. Žalobou si žalobca uplatnil viac práv ako mu v skutočnosti prislúcha, vyhovením ktorej by súd zasiahol do práv ostatných spoluvlastníkov, ktorí si svoje predkupné právo ponechali. Žalobca mal možnosť dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu, a to pomerne v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, priamo v občianskom súdnom konaní v trojročnej premlčacej lehote (§ 137 d/ CSP), čím by došlo k odstráneniu prípadného nezákonného postupu zo strany prevádzajúceho spoluvlastníka. Toto právo mu vyplýva priamo zo zákona (§ 40a OZ). Ako vyplynulo zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 25.06.2020 súd prvej inštancie pred ukončením dokazovania (č. 1. 4 zápisnice) upozornil žalobcu na nedostatok naliehavého právneho záujmu a pokiaľ i priamo v odôvodnení rozhodnutia neuviedol postup podľa ust. § 137 písm. d/ CSP, nemožno konštatovať, že by sa jednalo o prekvapivé rozhodnutie (súd ani nemá povinnosť poučovať účastníka o prípadnom inom postupe, ak je zastúpený právnym zástupcom). O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP s použitím ust. § 396 ods. 1 CSP a žalovaným ako úspešným účastníkom priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

3.1. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odvodil žalobca z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

3.2. Dovolateľ uviedol, že v súdnom prípade existuje rozpor medzi ústnym a písomným odôvodnením rozsudku, pričom tento rozpor je priamo spojený so zákonným dôvodom rozhodnutia o predmete konania. V ústnom odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobca nemá naliehavý právny záujem z dôvodu nesprávne podanej žaloby. V písomnom vyhotovení odôvodnenia rozsudku sa však tento dôvod zamietnutia žaloby nenačádza, ale súd odôvodňuje zamietnutie žaloby inými skutočnosťami. Týmto postupom súd prvej inštancie porušil právo žalobcu na riadne odôvodnenie rozsudku, ktoré je súčasťou základného práva na spravodlivý proces, čím je daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pričom odvolací súd túto procesnú vadu neodstránil, keďže sa vznesenou námietkou nijako nevyporiadal, neuviedol žiadnu argumentáciu, prečo by takýto postup súdu nemal byť porušením práva na spravodlivý proces, hoci to v podobnom prípade konštatoval aj ústavný súd. Ten istý dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) je daný aj tým, že sa súdy oboch inštancií v písomnom odôvodnení rozsudku nevyporiadali s tvrdením žalobcu, vychádzajúcim z judikatúry najvyššieho súdu, že v takýchto prípadoch naliehavý právny záujem vyplýva už z potreby odstránenia spornosti medzi stranami. Súd prvej inštancie sa v písomnom odôvodnení rozsudku týmto právnym názorom nijako nezaoberal, vôbec nevysvetlil, prečo ho nepovažoval za správny alebo neaplikovateľný na prejednávany prípad. Odvolací súd uvedenú argumentáciu a judikatúru najvyššieho súdu ani nespomenul. Keďže išlo o otázku rozhodujúcu pre posúdenie splnenia podmienky existencie naliehavého právneho záujmu, mali súdy na túto otázku dať relevantnú odpoveď. Nemuseli sa stotožniť s názorom žalobcu, ale mali vysvetliť, prečo je jeho názor (a aj názor najvyššieho súdu) mylný. Nakoľko tak neurobili, porušili právo žalobcu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (na spravodlivý proces), garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého súčasťou je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia súdu. Dovolateľ uviedol, že v konaní vedenom pod spis. zn. IV. ÚS 58/2018 sa obdobnou situáciou zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky.

3.3. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že sudy obidvoch stupňov zamietli žalobu z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Súd prvej inštancie uviedol, že obnovením vlastníckeho práva pôvodného spoluvlastníka by sa na právnom postavení žalobcu nič nezmenilo, odvolací súd si tento názor osvojil a dodal, že žalobca sa mal dovolať relatívnej neplatnosti právneho úkonu len v časti svojho spoluvlastníckeho podielu. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva v tom, že sudy obidvoch inštancií ustálili, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Právna otázka, ktorú dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti rieši rozdielne, je tá, či v prípade dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu opomenutým spoluvlastníkom pre porušenie predkupného práva má tento spoluvlastník naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva pôvodného spoluvlastníka, ktorý spočíva v potrebe odstránenia spornosti ohľadom vlastníckeho práva k veci. Žalobca uviedol, že senáty dovolacieho súdu riešia rozlične otázku, či má opomenutý spoluvlastník naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva pôvodného spoluvlastníka (prípadne neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu) v prípade porušenia jeho predkupného práva za predpokladu, že sa dovoľá relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu, že zmluvné strany tejto zmluvy odmietajú zosúladiť právny stav s údajmi obsiahnutými v katastri nehnuteľností a že požadovaný určovací výrok môže byť podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností, pokiaľ predmetom prevodu bol spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti a vklad vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy bol už povolený. Senáty 4Cdo, 5Cdo, 6Cdo a 7Cdo sa prikláňajú k tomu, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný už samotnou potrebou odstránenia spornosti (neistého právneho stavu) ohľadom spoluvlastníctva veci, senát 2Cdo túto otázku rieši zužujúco a preferuje podanie žaloby o nahradenie prejavu vôle. Nikde v doterajšej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, ktorá je žalobcovi známa a ktorú možno považovať za ustálenú, vzhľadom na jej akceptovanie viacerými senátmi dovolacieho súdu a nespochybňovanie inými senátmi, nebol vyslovený právny názor, že opomenutý spoluvlastník sa môže domáhať relatívnej neplatnosti právneho úkonu iba pomerne vo veľkosti svojho spoluvlastníckeho podielu. Takýto výklad by znamenal, že časť právneho úkonu bude v prípade dovolania sa relatívnej neplatnosti iba jedným z viacerých spoluvlastníkov platná a časť neplatná, a teda že ide o čiastočne neplatný právny úkon. V prípade dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je však neplatný celý právny úkon, nie iba v časti pripadajúcej na opomenutého spoluvlastníka. V tejto otázke sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej práce dovolacieho súdu a dopustil sa nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.4. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Žiline z 18. marca 2021, sp. zn. 9Co/141/2020 a rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 25. júna 2020, č. k. 10C/29/2019-291, zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Ružomberok na ďalšie konanie. Keďže sudy doteraz riešili iba otázku naliehavého právneho záujmu, nie podstatu sporu (porušenie predkupného práva, relatívna či absolútna neplatnosť právneho úkonu), nemožno nápravu dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Žalobca si zároveň uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní vo výške 188,98 €.

3.5. Žalovaní 1/, 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že je bezpredmetné, irelevantné a zhodne navrhli „žalobu o určenie vlastníckeho práva žalobcu zamietnuť“.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas oprávneným subjektom spĺňajúcim podmienku podľa § 429 ods. 2 písm. b) CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel pritom k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a treba ho považovať aj za opodstatnene podané.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

6. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné a podmienky prípustnosti dovolania, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a uplatnil tiež dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, pričom prípustnosť dovolania vyvodzoval z

ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP.

7. Dovolací súd v prvom rade posudzoval prípustnosť dovolania a súčasne aj jeho dôvodnosť z hľadísk uvedených v ustanovení § 420 CSP, t. j. najmä z hľadiska existencie vady, na ktorú poukazoval žalobca, teda či súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu. V zmysle § 420 písm. f) CSP je teda relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý marí možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Rozsudok musí obsahovať odôvodnenie preukázateľne vychádzajúce z objektívneho postupu súdu pri zisťovaní skutkového stavu pre rozhodnutie. Súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa nároku, o ktorom rozsudkom rozhoduje a musí byť z neho zrejmé, ako o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil.

10. V rozsudku musí byť posúdený celý predmet konania v jeho komplexnosti, vo všetkých problematických otázkach, ktoré sú súdnym konaním otvorené. Súd je v konaní povinný poukázať a dostatočne sa zaoberať s argumentami, ktoré žalovaný nárok podporujú, aj s tými, ktoré ho spochybňujú. Aby rozsudok bol preskúmateľný a mohol byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v opravnom konaní z hľadiska posúdenia jeho vecnej správnosti, súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa predmetu konania a musí byť z neho zrejmé, na základe akých dôvodov o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil.

11. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dovolateľ opodstatnene namietal nedostatočné a nepreskúmateľné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 387 ods. 3 CSP sa náležite nevysporiadal s relevantnými námietkami uplatnenými žalobcom v odvolacom konaní. Súd zodpovedá verejnosti a inštančne nadriadeným štátnym orgánom za presvedčivé a úplne odôvodnenie svojich rozhodnutí, pritom osobitné postavenie a prísnejšie nároky sa vzťahujú na rozhodnutia meritorne.

12. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

13. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd na záver dodáva, že uplatnený dovolací dôvod v zmysle

ustanovenia § 420 písm. f) CSP bol dôvodný, lebo náležitým neodôvodnením napadnutého rozhodnutia, nevysporiadaním sa s podstatnými námietkami žalobcu v odvolacom konaní, došlo k porušeniu procesných práv strany v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v ktorom je implikované právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy.

14. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

15. Ako obiter dictum si k prejednávanej veci dovoľuje dovolací súd dodať nasledovné. Naliehavý právny záujem je daný potrebou odstránenia spornosti medzi stranami sporu (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/542/2015). Z tohto dôvodu názor súdov o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu v posudzovanej veci nie je správny. V dôsledku dovolania sa relatívnej neplatnosti zmluvy v časti prevodu spoluvlastníckych podielov dochádza k obnove pôvodného spoluvlastníctva, v danom prípade žalovaného 1/. V prípade, že by žalovaní 1/, 2/ uvedenú skutočnosť akceptovali, t. j. urobili úkony smerujúce k zápisu spoluvlastníctva žalovaného 1/ do katastra nehnuteľností, nevznikol by nesúlad medzi zápsmi v stave katastra nehnuteľností a právnym stavom. Na odstránenie tohto nesúladu slúži žaloba na určenie vlastníckeho práva. Dovolací súd zároveň dáva do pozornosti, že na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 22. júna 2022 bola prijatá právna veta „Účel predkupného práva, predmetom ktorého je spoluvlastnícky podiel a spôsob jeho realizácie, vylučuje čiastočnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2021, sp. zn. 8Cdo/208/2019).

16. Z uvedených dôvodov dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvej inštancie, lebo nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 v spojení s § 450 CSP).

17. V ďalšom konaní je úlohou súdu prvej inštancie vo veci konať, skúmať splnenie predpokladov § 40a, § 602, § 606 Občianskeho zákonníka a na základe výsledkov vykonaného dokazovania rozsudkom vo veci samej v súlade s ustanovením § 212 ods. 1 CSP rozhodnúť. Výsloveným právnym názorom odvolacieho súdu v tomto uznesení je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.